

Nekrológy a spomienky

In memoriam RNDr. Štefan Juriš, CSc.

Foto L. Kováčik.

Medzi priekopníkov a budovateľov mladej slovenskej botaniky po 2. svetovej vojne patrí aj Štefan Juriš. Narodil sa 29. 11. 1928 v Zelenči a v neďalekej Trnave absolvoval gymnaziálne štúdium. Po ukončení 3. ročníka Prírodovedeckej fakulty vtedajšej Slovenskej univerzity v Bratislave prešiel podobne ako viacerí slovenskí študenti na štúdium odbornej špecializácie do Prahy. Tu na Prírodovedeckej fakulte UK pod vedením prof. Fotta sa Š. Juriš zamerlal na žltohnedé bičkovce – chryzomonády, ktorým zostal verný počas celej svojej odbornej kariéry. Spolu so svojimi spolužiakmi algológom J. Komárkom a zoológom M. Ertlom štúdium ukončil r. 1953.

Potom sa vracia na Slovensko, kde na katedre botaniky Prírodovedeckej fakulty SU začal prednášať sinice a riasy a odborne viesť prvých študentov. Svoj zápal a zanieťenie pre vedu prenášal aj na svoje okolie, a to nielen na algológov. S nadšením neúnavne zbieral riasy v teréne a všetok svoj čas venoval mikroskopovaniu a materiálnemu zabezpečeniu svojho laboratória. Nežistne pomáhal študentom a snažil sa im vytvoriť dobré pracovné podmienky. Podľa svojho príkladu inicioval študentov na dokončenie vybraného vedného odboru na Prírodovedeckej fakulte do Prahy, napr. Ivana Pišúta na lichenológiu, Juraja Holčíka na ichtyológiu a mňa a neskoršie Ľuboša Kováčika na algológiu.

Už počas vysokoškolských štúdií v Prahe sa Š. Juriš odborne kontaktoval so svojim spolužiakom M. Ertlom, ktorý neskoršie v Biologickom ústave SAV založil hydrobiologické oddelenie. Obidvoch spájala charakter ich vedeckej práce na aktuálnych biologických projektoch, najmä na limnologickom výskume novonapatenej Oravskej priehrady a na štúdiu mikroorganizmov v rašelinových vodách na Orave a v Tatrách. Táto úzka naviazanosť na spoločnú odbornú problematiku bola natoľko silná, že po sedemročnom pedagogickom účinkovaní na katedre botaniky odchádza na hydrobiologické oddelenie Biologického ústavu SAV. Tu v tíme mladých vedeckých pracovníkov zabezpečoval algologickú časť limnologického výskumu, predovšetkým na Dunaji a v tatranských plesách. Usudzujúc podľa publikovaných vedeckých prác tieto roky predstavovali najplodnejšie obdobie vedeckej kariéry Š. Juriša.

Zo zdravotných dôvodov r. 1970 odchádza Š. Juriš do Prírodovedného ústavu Slovenského národného múzea, kde sa stal vedúcim botanického oddelenia a od 1972 až do odchodu r. 1990 na dôchodok riaditeľom. Jeho životná dráha sa po krátkej a zákernej chorobe uzatvorila 17. decembra 2008 v Bratislave.

Juriš publikoval viac ako 30 pôvodných vedeckých prác, ktorých citácie sa uvádzajú už skôr (Hindák, F., 1998: RNDr. Štefan Juriš, CSc. sedemdesiatročný. Zbor. Slov. nár. múz., Prír. vedy, 44: 127–129). Z nich najviac sa dotýka oblasti Tatranského národného parku a Dunaja s jeho ramenami na našom území. Zaoberal sa aj flórou rašelinísk na Orave a fytoplanktónom rybníkov a štrkoviskových jazier na západnom Slovensku. Opisal šesť nových druhov rias (*Kephyriopsis tatrica* Juriš 1964, *Birichia danubiensis* Juriš 1967, *Chromulina slovacica* Juriš 1974, *Stenocalyx welshii* Juriš 1974, *Lagnyon polymorphum* Juriš 1977 a *Nannokloster hindakii* Juriš 1974). Okrem toho mnohé jeho nálezy siníc a rias boli prvými údajmi zo Slovenska.

Nekrológy a spomienky

S menom Štefana Juriša sa budú historicky viazať najmä neľahké začiatky budovania modernej povojnovej algológie a hydrobiológie na Slovensku. Jeho príslovečný elán a zanietenosť pre vedu môžu byť príkladom pre mladú generáciu aj dnes.

FRANTIŠEK HINDÁK